

موسسه نور چه بود و چه شد؟

دست یک خانواده در جیب ملت

مریم دهقان

مدیر عامل این موسسه بود. محمدعلی اسکندری زاده، (مهندس سازه)، زهرا اسکندری زاده، محمد سروش اسکندری زاده (هر دو پزشک)، زینب اسکندری زاده (دندانپزشک) و هر یک با ۱٫۵ درصد سهام، بخش بزرگی از موسسه را در اختیار داشتند. این در حالی است که دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس تصریح دارد که نقل و انتقال سهام بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی دارای مجوز از بانک مرکزی باید طوری باشد که در هیچ زمان، سهامداری با مالکیت بیش از ۱۰ درصد در ترکیب مالکان آن حضور نداشته باشد؛ البته بر اساس همین دستورالعمل، مالکیت بیش از ۱۰ درصد سهام بانک یا موسسه اعتباری موکول به موافقت بانک مرکزی و اطلاع سازمان بورس است. به علاوه م.ن.ر. که از سهامداران موسسه اعتباری نور به شمار می‌رود و بسیاری از نزدیکان و بستگانش در این موسسه از دریافت‌کنندگان حقوق‌های نجومی بودند؛ برادر یکی از نمایندگان مجلس بود. همچنین شنیده‌ها حکایت از آن دارد که برخی دیگر از نماینده‌های استان‌های مرکزی کشور مانند کرمان و یزد نیز از حامیان پشت پرده این

موسسه‌ای که به‌عنوان اولین مجموعه اعتباری اجتماعی کشور، شعارش برقراری عدالت اجتماعی بود؛ چهل و یک هزار میلیارد تومان خرج روی دست ملت گذاشت و در طی هشت سال تنها یک صورت مالی و آن هم حسابرسی نشده منتشر کرد. موسسه‌ای که علاوه بر اتهام پولشویی هزار و ۶۰۰ میلیارد تومانی، رد پایش در معاملات فروش بیش از ارزش نیز به چشم می‌خورد. به‌طور مثال کارخانه نورد فولادی که در زمان خرید ۵۵ میلیارد تومان ارزش واقعی آن بود؛ ۹۵ میلیارد تومان قیمت‌گذاری و مابه‌التفاوت این مبلغ از موسسه خارج شد. حدود دو هزار و صد میلیارد تومان از منابع مالی خارج شده از این موسسه، سراز استان گلستان و سمنان درآمد و در قالب تسهیلات صوری، فاکتورسازی، صدور اسناد مجعول، گران‌نمایی، تسهیلات غیرواقعی و استفاده از حساب‌های اجاره‌ای از بین

پشتوانه مالی و تغییر مشخصات صاحبان حساب بعد از اتمام عملیات پولی و بانکی و از بین بردن فیزیکی اسناد بانکی موردنظر و جابه‌جایی پول به‌صورت شبکه‌ای در بین افراد مختلف حقیقی و حقوقی و تبدیل آن به اموال منقول و غیرمنقول به‌صورت گسترده برای استفاده از عواید ناشی از جرم

سرانجام در بهمن ۹۲ تاسیس شد و پس از نزدیک به یک دهه فساد مالی و حاشیه های زیادی که در این باره به‌وجود آمد؛ برای جبران ناترازی اش با بانک ملی ادغام شد. بر این اساس، سپرده‌ها، دارایی‌ها، تسهیلات، کارکنان و شعب موسسه اعتباری نور، در فرایندی سه ماهه به بانک ملی منتقل می‌شوند. هرچند که به گفته بانک مرکزی، ناترازی‌های موسسه نور به بانک ملی منتقل نمی‌شود اما عملاً ۴۱ هزار میلیارد تومان فساد بانکی جایی نمی‌رود و شاید نتیجه این ادغام، استغراض بانک ملی از بانک مرکزی باشد که نهایتاً منجر به افزایش نقدینگی در کشور و افزایش تورم خواهد شد.

موسسات اعتباری با دغدغه کمک به طبقات محروم وارد فضای پولی و بانکی کشور شدند و نه تنها در این مسیر موفق نشدند بلکه با فعالیت اقتصادی مسموم و سوءاستفاده از ابزارهای اعتباری خود، به اقتصاد کشور و همان اقشار محرومی که از آنان دم می‌زدند ضربه وارد کردند.

شهرستان‌های جنوبی کشور توسط موسسه نور بوده است. این زمین‌ها بعداً با فرایند خاصی توسط ارزیابان با قیمت‌های بالایی به عنوان «وثیقه» وام قرار گرفته و منجر به پرداخت وام به اشخاص خاصی شده است. در حالی که این وثیقه‌ها، ارزش بسیار پایین‌تری از میزان تسهیلات پرداختی داشته است. نهایتاً چنین تسهیلاتی، با فشار به منابع بانک مرکزی پرداخت شده است.

موسسه نور چه بود و چه شد؟

بانک مرکزی جمهوری در اسفند ماه ۸۹ به‌دنبال ساماندهی بازار غیرمستقل پولی، به‌دنبال ساماندهی و تجمیع تعاونی‌های اعتباری آزاد بود. از آن تاریخ به بعد موسسات مالی و اعتباری غیرمجاز با چالش‌هایی رو به رو شدند. این اقدام ضرر و زیان زیادی نیز برای سپرده‌گذاران این موسسات به همراه داشت. موسسه نور که از تجمیع مؤسسات کارسازان آینده، ریحانه گسترش و پیشگامان کویر یزد پدید آمد

اسفند ۹۱	تجمع (انحلال) مؤسسات کارسازان آینده، ریحانه گسترش و پیشگامان کویر یزد
بهمن ۹۲	تاسیس مؤسسه اعتباری نور
اسفند ۹۲	فروش یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون سهم موسسه اعتباری نور (سهامی عام در شرف تاسیس) از طریق فرابورس
اردیبهشت ۹۴	ثبت در اداره ثبت شرکت‌ها و سازمان بورس
تیر ۹۴	اخذ مجوز فعالیت از بانک مرکزی
تیر ۹۴	شایعه تعطیلی موسسه نور
خرداد ۹۶	شایعه ورشکستگی
فروردین ۱۴۰۲	رسیدگی به پرونده فساد مالی
مهر ۱۴۰۲	انحلال موسسه نور
آذر ۱۴۰۲	ادغام با بانک ملی

اقدام می‌کردند. جالب است بدانید تعداد ۳۰ پرونده موسسه کارسازان، که زیرمجموعه موسسه نور به حساب می‌آید؛ مربوط به تسهیلاتی با نرخ زیر ۱۰ درصد می‌شود که مجدداً همان پول با نرخ بالای ۲۰ درصد در موسسه سپرده‌گذاری شده بود. در واقع اصلاً تسهیلاتی اعطا نشده بود. همچنین وامی با نرخ ۱۰ درصد به یک نفر اعطا شده بود که همان وام در موسسه با نرخ ۲۰ درصد سپرده‌گذاری شد. علاوه بر آن در سال ۹۶ معادل ۳۵۰ میلیارد تومان با نرخ ۲ درصد اعطا شده که ابتدا در بانک ملی سپس در بانک ملت با نرخ ۲۰ درصد سپرده‌گذاری شده بود. به‌علاوه از ساز و کارهای ایجاد بدهی در این موسسه، خرید زمین‌هایی در بدترین نقاط و به نازل‌ترین قیمت در

موسسه و تخلفات گسترده‌اش بودند.

تخلف ۴۱ هزار میلیاردی موسسه نور
میزان بدهی موسسه نور با محاسبه جریمه ۳۴ درصدی اضافه برداشت از بانک مرکزی حدوداً ۴۱ هزار میلیارد تومان اعلام شده است. اما علت این اضافه برداشت‌ها چه بود؟ مدیر شرکت تعاونی کارسازان آینده و موسسه نور در استان‌های گلستان و سمنان در سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ با تشکیل یک شبکه سازمان‌یافته، اقدام به خروج حجم بالایی از وجوه شرکت به‌نفع خود می‌کردند. به‌طوری‌که به‌کارگیری نزدیکان و دوستان به عنوان معتمدان از طریق افتتاح حساب‌های صوری، اعطای تسهیلات کلان، افتتاح و انتقال سپرده‌های بلندمدت بدون

رفت. بر اثر این اقدامات زبان بار، تنها در سال‌های ۹۷ و ۹۸؛ ۸٫۲ درصد تورم به مردم تحمیل شد.

یک خانواده بر سر سفره ملت

از زمان تاسیس این موسسه تا همین امروز، موسسه اعتباری نور در محاصره خانواده اسکندری زاده قرار داشته است. نگاهی به فهرست سهامداران موسسه اعتباری نور نشان می‌دهد محمدحسین اسکندری زاده به تنهایی با ۵ درصد سهام و ۴ فرد دارای نسبت با وی که مالکیت ۶ درصد سهام این موسسه را دارند؛ مجموعاً ۱۱ درصد سهام این موسسه را در اختیار داشتند. همچنین اسکندری زاده که سابقه ریاست شعبه ستارخان بانک صادرات را دارد؛ دو سال

ردیف	نام سهامدار	تعداد سهام	درصد سهامداری
۱	محمدحسین اسکندری زاده	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵.۰۰%
۲	شرکت تأمین سرمایه بانک ملت	۱۴۹,۵۰۰,۰۰۰	۴.۹۸%
۳	محمد کلرانی نوق	۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۴.۱۷%
۴	عباس صاحب الزمانی	۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۴.۱۷%
۵	محمود ایزدی	۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۴.۱۷%
۶	شرکت تعاونی پیشگامان کویر یزد	۸۵,۳۹۹,۵۰۰	۲.۸۵%
۷	شرکت پیشگامان کویر برنیا	۷۷,۷۵۹,۴۰۰	۲.۵۹%
۸	شرکت تأمین سرمایه امین	۶۴,۷۵۰,۰۰۰	۲.۱۶%
۹	محمدحسین بلور مهدی آبادی	۴۶,۸۰۲,۷۰۰	۱.۵۶%
۱۰	محمدعلی اسکندری زاده	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱.۵۰%
۱۱	زهرا اسکندری زاده	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱.۵۰%
۱۲	پروین عباسپور فردوسی	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱.۵۰%
۱۳	زینب اسکندری زاده	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱.۵۰%
۱۴	محمد سروش اسکندری زاده	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱.۵۰%
۱۵	شرکت تعاونی تولیدی پیشگامان عمر ارتباطات یزد	۴۴,۹۷۴,۸۰۰	۱.۵۰%
۱۶	محمدرضا شمس الدینی	۳۶,۳۵۸,۷۰۰	۱.۲۱%
۱۷	سایر	۱,۷۲۴,۲۵۳,۹۰۰	۵۸.۱۵%
	جمع	۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰%